NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok VI. Kraków, czwartek 8 marca 1923. Nr. 41.

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7. Nr. telefonu 279. — Konto czekowe Poczt. Kasy Oszczędn. Nr. 141.123
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracy. Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione.
Redakcya rękopisów nie zwraca.
Redaktor naczelny przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Nru 500 Mkp.

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. 12000·— kwart. 36000·— M
w Krakowie z odnoszeniem do domu 14000·— „ 42000·—,
Na prowincyi: z przesyłką poczt. 14000·— „ 42000·—,
Za granicą: z przesyłką pocztową 24000·—, „ 72000·—,
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 225·- Mk., wiersz milimetr 1-szpalt. Mk 300.. Nadesłane Mk 900·—. Wiersz milimetrowy 1 szp. w tekście Mk 1200·—, Wiersz milimetr. 1 szp. na I. stronie 1500 Mk
Gratulacye 7500 Mp. - Inser. zamiejsc. o 50%, zagr. o 100% droższe

Przed oświadczeniem kanclerza Cuna w sprawie Ruhry.

Gotowość rządu niemieckiego do rokowań.

Wiedeń. PAT. „N. Wiener Journal" donosi z Berlina: Z wielkiem naprężeniem oczekują tu dzisiejszego posiedzenia Reichstagu zapowiedzianego na godzinę 5 popołudniu. Tekst oświadczenia jakie kanclerz niemiecki ma złożyć na tem posiedzeniu nie jest jeszcze ustalony. Wczoraj konferował kanclerz z prezydentem Rzeszy, dziś zaś rano odbędą konferencye z przywódcami stronnictw i frakcyi parlamentarnych. Dopiero po tych konferencyach rada gabinetowa ustali definitywny tekst przemówienia kanclerza. Co do treści tego przemówienia to zdaje się być pewnem, że kanclerz nie zadowoli się samym tylko protestem przeciwko zarządzeniom francuskim, lecz wyrazi także gotowość rządu niemieckiego do rokowań. Ponadto kanclerz w sposób jasny da do poznania, że nie dąży do zerwania stosunków dyplomatycznych z Francyą i Belgią, ponieważ uważa taki krok za politycznie bezcelowy.

Wiedeń. PAT. Kanclerz w oświadczeniu swojem oświadczył według doniesienia „Neue Freie Presse" z Berlina, że Niemcy są gotowe do rokowań, przyczem nawiąże do oświadczenia Bergmanna złożonego swego czasu w Paryżu. Kanclerz spodziewa się, że w ten sposób zdoła znów wszcząć ogólną dyskusyę nad kwestyą reparacyjną i wzmocni tendencyę ku rozpoczęciu rokowań istniejące w Paryżu.

Berlin. PAT. Planowane jest zamknięcie posiedzenia Reichstagu zaraz po oświadczeniu kanclerza dra Cuno. W środę rozpocznie parlament dyskusyę nad budżetem ministerstwa spraw zagranicznych przyczem oczekiwane jest ekspose ministra spraw zagranicznych Rosenberga o sytuacyi zagranicznej. W związku z tem odbędzie się dyskusya łącznie nad oświadczeniem o polityce zagranicznej i o oświadczeniu kanclerza.

Rekurs przeciw wyrokowi na dyrektorów kopalń.

Wiedeń. PAT. Rekurs adwokata Grimma, obrońcy Thyssena, zasądzonego w Moguncyi przez francuski sąd wojenny, odniósł, jak donosi „Neue Freie Presse" — skutek. Obecnie nadeszło z Paryża zawiadomienie, że Trybunał kasacyjny uznał odwołanie i wyda wyrok, jako ostatnia instancya.

Solidarność...

Berlin. (AW) „Rote Fahne" dowiaduje się, że rada gospodarcza wszechrosyjskiego związku organizacyi zawodowych postanowiła wysłać walczącym robotnikom w Zagłębiu Ruhr 500 tysięcy pudów chleba, to jest około 10 milionów kilogramów. Ta decyzya została zaakceptowana przez egzekutywę wszechrosyjskiej rady związków zawodowych.

Waluta frankowa na obszarze Saary

Wiedeń. PAT. „Neue Freie Presse" donosi z Saarbruecken: „Lothringer Volkszeitung" ogłasza projekt ustawy, zaprowadzający walutę frankową, jako jedyną ustawową walutę w obszarze Saary.

Sytuacya na Bliskim Wsch. zaostrza się.

Londyn. (AW) „Daily Telegraph" na podstawie ostatnich wiadomości z Angory twierdzi, że sytuacya na Bliskim Wschodzie uległa nowemu zaostrzeniu. Rząd angorski wypracowuje obecnie pod naciskiem ekstermistów zupełnie nowy plan traktatu pokojowego, który się zasadniczo różni od układu lozańskiego. Prawdopodobnie przy przedłożeniu tego traktatu koalicyi zażądają Turcy albo zgody na wspomniany projekt albo zwołania nowej konferencyi i to w bardzo krótkim czasie. Według dalszych doniesień „Daily Telegraph'u" zaznacza się w Zgromadzeniu narodowem silna tendencya do zanulowania układu mudańskiego. W tym celu miano już nawet zgłosić odpowiedni wniosek, który ma wszelkie widoki powodzenia.

Powstanie antyfrancuskie w Syryi.

Biuro Reutera podaje, że ludność w okolicy Aleppo w Syryi wystąpiła zbrojnie przeciwko władzom francuskim. W walkach z powstańcami miało zginąć 5 francuskich żołnierzy. Połączenie Aleppo z Aleksandretą jest zupełnie przerwane.

Otwarcie konfer. państw bałtyckich w Helsingforsie.

Helsingfors. Wolff. Konferencya gospodarcza, w której bierze udział Polska, Finlandya, Estonia i Łotwa, jakoteż informacyjnie Litwa została dziś otwarta. Konferencyi przewodniczy minister spraw zagranicznych.

Jeszcze echa wypadków grudniowych.

Warszawa. PAT. Wczoraj najwyższy trybunał administracyjny rozpatrywał skargę byłego dyrektora departamentu bezpieczeństwa publicznego i pracy p. Stefana Urbanowicza przeciw orzeczeniu pana ministra spraw wewnętrznych generała Sikorskiego z dnia 17 grudnia 1922 r. mocą którego pan Urbanowicz został usunięty ze swego stanowiska i ze służby państwowej. Ze strony ministerstwa spraw wewnętrznych stawił się adwokat Dobrowolski. Pan Urbanowicz osobiście popierał swą skargę. Najwyższy trybunał administracyjny orzekł, że ze względu na przekazanie strony prawnej rozważeniu pełnego składu trybunału wyrok będzie ogłoszony dnia 6-go kwietnia. br.

Premier litewski o sprawie Kłajpedy

Umywa ręce.

Kowno. (AW) Premier Galwanauskas udzielił redakcyi „Echa Kowieńskiego" następujących wyjaśnień w sprawie kłajpedzkiej. Warunki postawione przez koalicyę Litwie w sprawie Kłajpedy są częściowo bardzo ciężkie, częściowo zupełnie nie do przyjęcia. Co się tyczy spłaty dla koalicyi części odszkodowań przypadających na obszar Kłajpedy, to Litwa nie jest związana żadnemi umowami i nie otrzymała od Niemiec ani feniga za zniszczenia dokonane na Litwie przez wojska niemieckie. Litwa nie podpisała również traktatu wersalskiego, wobec czego nie czuje się zobowiązana do jakichkolwiek świadczeń na rzecz Ententy. Zresztą wiele zależeć będzie w tej sprawie od wysokości sumy jakiej Ententa zażąda. Równo uprawnienia cudzoziemców Litwa nie może uznać, gdyż obowiązki obywateli kłajpedzkich będą większe od obowiązków cudzoziemców, wobec tego i prawa obywateli kłajpedzkich muszą być większe. Najbardziej nienadającem się do przyjęcia żądaniem jest utworzenie zarządu portu z udziałem Polski. Rząd litewski nie jest związany w sprawie Kłajpedy żadnemi umowami z koalicyą lub Polską. Rząd litewski opiera się jedynie na woli samostanowienia o sobie i nie może podpisywać wobec tego żadnego układu obowiązującego w którym byłyby przyznane jakiekolwiek przywileje dla Polski.

Koncentracya litewskich oddziałów partyzanckich.

Wilno. (AW.) W ciągu ostatnich kilku dni, Litwini rozpoczęli koncentracyę oddziałów partyzanckich i regularnych. W tym celu wycofano z b. pasa neutralnego partyzantów oraz ściągnięto większość placówek b. linii demarkacyjnej. Koncentracye te odbywały się na odcinku smołweńskim we Sołoki i na odcinku Janiskim we wsi Inturki.

Nowy metropolita prawosławny

Warszawa. (AW) W ubiegłym tygodniu sobór prawosławny obrał jako nowego metropolitę cerkwi prawosławnych w Polsce, arcybiskupa wołyńskiego Krzemienieckiego Dyonizego. Uchwalono nadto połączyć dyecezyę wołyńską z warszawską katedrą biskupią i nadać najwyższemu dostojnikowi cerkwi prawosławnej tytuł metropolity warszawskiego, wołyńskiego i całej cerkwi prawosławnej w Polsce. Jak podają dzienniki rząd wyraził zgodę na powyższą uchwałę.

„Hakenkreuzler“.

Kraków, 7 marca.

(is) Jest to odmiana Ku-Klux-Klan, „Consul'u“, faszyzmu. Jako godło mają krzyż i hak. Hak zabija krzyż i zostaje sam hak. Hak — to ich dewiza i narzędzie.

Pobudką ich działania — nienawiść do państw Zachodu, celem monarchizm, środkiem — walka przeciw Żydostwu, cichym ich sojusznikiem partya „chrześcijańsko“ społeczna.

Na terenie międzynarodowym i w Zgromadzeniu narodowem chrześcijańsko-społeczne stronnictwo geruje się jako przeciwnik związku z państwem niemieckiem i pod tym pretekstem wyłudza pieniądze od Anglii, Francyi, Włoch, Czechosłowacyi, Polski. Gra iście chrześć.-społeczna. Lecz przyznać trzeba, że sprytna i mądra, bo przechytrzyła twórców traktatu wersalskiego. Za pieniądze wrogów znienawidzonych robi się porządek w kraju, aby w właściwej chwili — zrobić to, czego otwarcie się domagają socyaliści austryaccy: połączyć się z Niemcami i przywrócić panowanie pruskie nad światem.

Parawanem, który zakryć ma tę komedyę zakulisową, jest naturalnie znowu — Żydostwo.

Kiedy caratowi groziła rewolucya z dołu, wynaleziono — pogromy. Taki środek jest zawsze akuteczny. Odwraca się uwagę mas od właściwego celu, upuszcza się trochę krwi żydowskiej, a gdy bestya się jej nażłopie do syta, leży spokojnie, a zbiry dalej prowadzą swe rzemiosło. Bejlis, Kiszeniew, Elisabetgrod — to tylko gromochrony przed gniewem ludu. „Mędrcy Sjonu“ — to także nic innego, jak jedno sprytne ogniwo w łańcuchu, którym pewne części społeczeństw chrześcijańskich opasać chcą naród żydowski, by go zdławić i zniszczyć przy sposobności. Bo w gruncie rzeczy nigdy Żyd nie jest głównym celem nienawiści. Żyd jest tylko akcydensem. Nigdzie jego siła nie jest tak wielką, aby istotnie trzeba było aż pogromów do walki z niem. Wystarczy „Rozwój“, „numerus clausus“ i inne „pokojowe“ środki. Głównym celem walki jest zawsze — nie Żyd. Żyd jest zaś tylko — kulą, którą się strzela.

Dzisiejsza Austrya Seiplowska — oryentuje się dobrze i zna psychologię tłumu. Od Węgier Horthyego i Rosyi carskiej nauczyła się wiele. Naprzód zatem rzuca się na ekran „potęgę“ państwa anonimowego, straszy się niem lud. Później drukuje się kilkaset tysięcy ulotników z kilkoma pytaniami: Kto spowodował traktat wersalski? — Żydzi. Kto spowodował abdykacyę Karola i jego śmierć? — Żydzi. Kto winien jest, że Francuz obsadził Ruhrę?— Żydzi. Kto winien temu, że schwycono morderców Rathenaua? — Żydzi. Kto winien, że Wilhelm rąbie drzewo? — Żydzi. Kto winien, że kilo świniny kosztuje 70,000 K.? — Żydzi. Kto winien temu, że Żydzi — żyją? — Żydzi! — No, i lud już wie sam, co zrobić.

Ta recepta adaptowania społeczeństwa dla pewnych celów politycznych, ma dzisiaj walor międzypaństwowy. Antysemityzm stał się modny, jak shimmy. Tańczą go ludy chrześcijańskie bez opamiętania. Z tą tylko różnicą, że shimmy obłożyli — wielką klątwą jako zło, które może podciąć moralność chrześcijańsko-społeczną, a antysemityzm — otoczyli wiecznem błogosławieństwem, jako przejaw moralności, i miłości bliźniego.

Cała ta przewrotność jest jednak niezrozumiałą, jak długo obserwacya pobudek ogranicza się do żydostwa. Żyd jest wszędzie w mniej szości, ostatecznie zawsze jest zależnym od tej części gospodarstwa, która nie leży w jego rękach, tj. od produkcyi rolnej i dlatego też, ta krwiożercza wehemencya, jaka cechuje dzisiejszy antysemityzm staje się dopiero wtedy jasną, jeśli uchylimy zasłonę i wtargniemy głębiej za kulisy dzisiejszej polityki.

W Niemczech, Francyi, Austryi, Polsce, wszędzie, gdzie antysemityzm dziś zapełnia ⅘ szpalt gazet, cztery piąte systemu wychowawczego a pięć piątych duszy i serca, wszędzie antysemityzm spełnia wyższą funkcyę polityczną, zawsze służy jako środek do osiągnięcia celu, który leży poza Żydem. Tu — chodzi o zatamowanie fermentów społeczno-gospodarczych, tam o zmianę formy rządu, gdzieindziej znowu o przygotowanie podłoża psychicznego dla wojny albo.... pokoju, czasem także o utorowanie drogi reformom. Zawsze w takich wypadkach przedstawia się Żyda jako wroga tego celu, o który w danej chwili chodzi, rzucając hasło: skoro tego Żyd nie chce, widocznie — to rzecz dla nas dobra.

Słabość Żydostwa, brak organizacyi, fakt, że będąc wszędzie rozproszonem, niema nigdzie politycznej pomocy przed krzywdą, czyni zeń piłkę w rękach ludów.

Stąd to pochodzi, że socyalizm niemiecki winił Żydów za wybuch wojny, a Ludendorff — za zawarcie pokoju, a Lutosławski przysięgnie, że jedno i drugie odpowiada prawdzie.

Hakenkreuzlerzy austryaccy mają także swój cel pozażydowski: przygotowanie podłoża dla pangermanizmu niemieckiego. Wewnątrz kraju Żyd spełnia rolę — środka agitacyjnego, zewnątrz kraju — rolę owej przeszkody, która utrudnia finansowe uporządkowanie państwa. Tą drogą zyskać się pragnie sympatyę tych, którzy mają dać pieniądze, aby tem bezkarniej módz Żyda użyć jako środka agitacyjnego dla przywrócenia monarchii Hohenzollernowskiej.

A potem — potem da się Żydom spokój, wytchnienie, aż — do następnej sposobności i potrzeby...

W międzyczasie zaś nie będą próżnować inne państwa... Hakenkreuzlerzy bowiem nie są specyalnością austryacką.... Import i eksport wolny od cła i zagwarantowany przez międzynarodówkę — żydożercza.

W przededniu zatwierdzenia wsch. granic.

Warszawa. (Tel. wł. M.) Z Paryża donoszą, że prawdopodobnie dnia 8 bm. obradować będzie Rada ambasadorów nad meritum sprawy granic wschodnich Rzeczypospolitej polskiej.

Memoryał Komitetu Delegacyi Żydowskich do Rady Ambasadorów.

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Paryż. (K.) Komitet Delegacyi Żyd. doręczył Radzie ambasadorów memoryał w związku ze sprawą zatwierdzenia wschodnich granic Polski. Memoryał przedstawia postulaty żydowskie w Małopolsce wschodniej, dotyczące w pierwszym rzędzie narodowego szkolnictwa i uznania języka żydowskiego.

Przychylne stanowisko francuskiej opinii publ. wobec sprawy granic wschodnich Polski.

Paryż. PAT. Kroki podjęte przez Polskę u konferencyi ambasadorów w sprawie uznania wschodnich jej granic zdają się mieć jednomyślne poparcie opinii francuskiej. Ere Nouvelle uważa, że rząd Polski wybrał dla swoich starań bardzo odpowiedni moment, w którym konieczność uznania granic Polski stała się sprawą jasną i niecierpiącą zwłoki. Wymieniając „nieprawdopodobną inercyę konferencyi ambasadorów“ Ere Nouvelle zaznacza, że nie powinno się tolerować żadnego nowego odroczenia załatwienia powyższej sprawy.

Londyn. PAT. W sprawie uznania wschodnich granic Polski „Daily Telegraph“ stwierdza, że zdaniem prasy sojuszniczej konferencya ambasadorów powinna uznać obecną sytuacyę dla Galicyi wschodniej i dla Wilna. Co do Galicyi wschodniej „Daily Telegraph“ sądzi, że wobec tego, że Rosya niema do tego terenu żadnych praw historycznych tak samo jak i fikcyjna Ukraina“, teza polska zdaje się stanowić jedynie praktyczną, a nawet sprawiedliwą politykę.

Nietakt parlamentarny prof. Konopczyńskiego

Z posiedzenia sejmowej komisyi oświatowej.

Warszawa. (Tel. wł. M.) Komisya oświatowa pod przewodnictwem posła Sołtyka wysłuchała referatu posłanki Sokolnickiej w sprawie nadania charakteru szkół akademickich Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Projekt przyjęto w brzmieniu rządowem.

Przed przystąpieniem do dalszych spraw zawiadomił przewodniczący, że marsz. Rataj otrzymał od kierownika W. R. i O. P. list w sprawie niewłaściwego postępowania referenta sprawy numerus clausus, prof. Konopczyńskiego. Mianowicie referent, chcąc zasięgnąć opinii fakultetów w sprawie numerus clausus, odniósł się z zapytaniem wprost do senatów akademickich pomijając drogę urzędową, tj. ministerstwo oświaty. P. minister zastrzegł się przeciwko tego rodzaju postępowaniu. Wniosek endecki, by otworzyć dyskusyę nad listem ministra, upadł. Uchwalono natomiast przekazać sprawę komisyi konstytucyjnej która rozpatrzy go w związku z ustaleniem stosunku władzy ustawodawczej do wykonawczej.

Następnie przyjęto rezolucyę pos. Wassilczuka następującej treści: Biorąc pod uwagę zaniedbany stan szkolnictwa ukraińskiego na terenach zamieszkanych przez ludność ukraińską i obietnice pod tym względem p. prezydenta ministrów w jego expose wypowiedziane wzywa się rząd: 1) aby część kredytów preliminowanych przez ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego na zorganizowanie 3-ch nowych seminaryów nauczycielskich zużył na zorganizowanie ukraińskiego seminaryum nauczycielskiego na Wołyniu, 2) aby w ramach uchwalonego prowizorycznego preliminarza budżetowego wyasygnował dostateczną kwotę na upaństwowienie prywatnego ukraińskiego gimnazyum w Łucku, 3) aby kredyty na szkolnictwo powszechne w należytej części użył na zorganizowanie ukraińskiej szkoły ludowej. Wniosek ten przyjęto większością 18-tu głosów przeciwko 12-tu.

Po posiedzeniu oświadczył przedstawiciel min. oświaty posłowi rab. Lewinowi, że w najbliższych dniach ukaże się okólnik do władz szkolnych w sprawie zwolnienia dzieci żydowskich od obowiązku uczęszczania do szkół w dni sobotnie.

Kto ma zaopatrywać rezerwistów?

Warszawa. (Tel. wł. M.) Sejmowa komisya wojskowa pod przewodnictwem posła Mączyńskiego odbywała w dalszym ciągu dyskusyę nad projektem o zasiłkach wojskowych. Referował pos. Jaworowski. Przyjęto ósmy artykuł projektu w brzmieniu następującem: Wysokość zasiłku gwarantującego minimum egzystency rodziny powołanego rezerwisty płatnego tygodniowo z góry ustalona będzie w dziennych normach. Przedmiotem ożywionej dyskusyi był art. 11, traktujący o tem, na kogo spada ciężar wypłaty zasiłków rodzinom rezerwistów. Większość komisyi w ich liczbie i przedstawiciele Koła Żydowskiego, stanęła na stanowisku, że główny obowiązek zaopatrywania ciąży przedewszystkiem na skarbie państwa.

Przedstawiciel Koła Żydowskiego poseł Kirszbraun zgłosił w tym duchu szereg wniosków. — Głosowanie na następnem posiedzeniu.

—oo—

Dalsze telegramy z obrad komisyi sejmowej na stronie 7-mej.

Projekt ustawy o naprawie skarbu.

ROZDZIAŁ IV.

Oszczędności.

Art. 19. Upoważnia się prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania na podstawie uchwały rady ministrów rozporządzeń z mocą ustawy: 1) uchylających lub zmieniających obowiązujące ustawy i rozporządzenia w przedmiocie organizacyi, zakresu działania i postępowania władz i urzędów państwow. 2) nakładających na ciała samorząd. obowiązek częściowego pokrywania wydatków na uposażenie nauczycieli szkół powszechnych oraz wydatków rzeczowych szkolnictwa średniego i zawodowego; 3) przekazujących ciałom samorządowym szpitalnictwo powszechne, szczepienie ospy i pośrednictwo pracy.

Rozporządzenia wymienione pod liczbami 2 i 3, będą wydawane w miarę rozwoju samorządu i wzrostu wpływów z danin komunalnych.

Art. 20. Upoważnia się Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania na podstawie uchwały rady ministrów rozporządzeń, zmieniających lub uchylających obowiązujące ustawy i rozporządzenia w przedmiocie świadczeń ulgowych ze strony państwa na rzecz osób fizycznych i prawnych.

ROZDZIAŁ V.

Wzmożenie dochodów.

Art. 21. Moc obowiązującą ustawy z dn. . . 1923 r. w przedmiocie przywrócenia mocy obowiązującej ustawy z dnia 10 maja 1921 r. o regulowaniu podatków od spożycia, zużycia względnie produkcyi na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Ust. Nr. . poz. . przedłuża się do końca roku 1925.

Art. 22. Podatek od nieruchomości miejskich, oparty na ustawie z dnia 6. 19 czerwca 1910 r. (Zb. Pr. i Rozp. Państwa Rosyjskiego Nr. 113), będzie pobierany, począwszy od 1 stycznia 1924 r. na rzecz Skarbu Państwa. Dopóki obowiązuje ustawa o ochronie lokatorów, podatek ten ma być wymierzany w wysokości nieprzewyższającej 3% przedwojennych kwot najmu, obliczonych w złotych i pobieranej od użytkujących bezpośrednio lub za pośrednictwem właściciela nieruchomości.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, wydane na podstawie uchwały Rady Ministrów przystosowuje ustawę z dn. 6. 19 czerwca 1910 r. do zasad wyrażonych w ustępie pierwszym niniejszego artykułu i rozciągnie jej moc obowiązującą na obszar całej Rzeczypospolitej.

Art. 23. Państwowy podatek majątkowy, wprowadzony ustawą z dn. 10 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 82 poz. 550), którego pobór został zawieszony przez art. 56 ustawy z dn. 16 grudnia 1921 r. o poborze nadzwyczajnej daniny państwowej (Dz. Ust. Nr. 1. 22 poz. 1) będzie pobierany według przepisów powołanej ustawy z 16 lipca 1920 r. z następującemi zmianami: 1) podstawą wymiaru podatku będzie oszacowanie wartości majątków w złotych; 2) majątki o wartości poniżej 1.000 złotych mają być zwolnione od podatku; 3) skala progresyi podatku ma być ułożona w ten sposób, aby najwyższy jej stopień nie przekraczał pięciokrotnie najniższego stopnia, 4) podatek ma być skontyngentowany; a ogólna jego suma ma wynosić 600 złotych; 5) podatek ma być pobrany w pięciu półrocznych ratach, poczynając od 1 września 1923 r.; 6) pierwsze dwie daty podatku zostaną pobrane na zasadzie tymczasowego obliczenia wartości majątków, następnie trzy raty będą odpowiednio zwiększone lub zmniejszone; 7) płatnicy którzy w terminie płatności pierwszej raty uiszczą cały podatek przypadający na podstawie tymczasowego oszacowania korzystać będą ze zniżki w stosunku 12% rocznie; 8) izby skarbowe władne będą zwalniać od obowiązku płacenia kar i odsetek za zwłokę właścicieli nieruchomości, nie mogących uiścić podatku w oznaczonych terminach, oraz udzielać im z zabezpieczeniem hipotecznem prolongaty należności podatkowej, obliczonej w złotych, z oprocentowaniem w stosunku 8% rocznie; prolongaty, udzielane właścicielom nieruchomości, do których stosuje się ustawa o ochronie lokatorów, nie będą oprocentowane; w razie sprzedaży nieruchomości prolongata ustaje; 9) od podatku będą zwolnione nowowzniesione w miastach domy mieszkalne, których budowa zostanie ukończona przed 31 grudnia 1925 r, jakoteż ziemie, nadane żołnierzom wojska polskiego na zasadzie ustawy z dn. . grudnia 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 4. 1921 r. poz. 18):

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, wydane na podstawie uchwały rady ministrów, przystosuje dział drugi ustawy z dn. 16 lipca 1920 r. do zasad wyrażonych w niniejszym artykule, ogłosi go w nowem brzmieniu i rozciągnie jego moc obowiązującą na obszar całej Rzeczypospolitej.

ROZDZIAŁ VI.

Pokrycie deficytu.

Art. 24. Na pokrycie części deficytu nadzwyczajnego budżetu administracyjnego, odpowiadającej wydatkom na potrzeby obrony państwa za okres od 1 I. 1923 do 31 grudnia 1924 r. w kwocie 460 milj. złotych oraz wydatkom nadzwyczajnym na odbudowę kraju na tenże okres w kwocie 55 milj. złotych razem w kwocie 515 milj. złotych przeznacza się podatek majątkowy.

Art. 25. Upoważnia się ministra skarbu do zaciągania na podstawie uchwały rady ministrów pożyczek na pokrycie reszty nadzwyczajnego deficytu administracyjnego za okres czasu od 1 stycznia 1923 r. do 31 grudnia 1925 r. w wysokości 110,000.000 milionów złotych. Ewentualne zabezpieczenie tych pożyczek dochodami z przedsiębiorstw i monopoli państwowych wymaga każdorazowego zezwolenia udzielonego przez Prezydenta Rzeczypospolitej na podstawie uchwały rady ministrów.

Art. 26. Do czasu uzyskania odpowiednich wpływów z podatku majątkowego lub z innych źródeł, dopuszczalne jest zaciąganie pożyczek w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej na kwoty, które ustalą osobne ustawy.

Art. 27. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 28. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się ministrowi skarbu w porozumieniu z właściwymi ministrami.

O pomoc rządową dla żydowskiej młodzieży akademickiej.

Wniosek nagły posła dra Wygodzkiego i tow.

Żydowska młodzież akademicka w Polsce wbrew przepisom Konstytucyi, gwarantującym równość obywatelską wszystkim obywatelom, zupełnie jest wyłączona od korzystania z pomocy skarbowej. Nie dość na tem: Uczelnie wyższe prawem kaduka opodatkowały młodzież na rzecz kolegów-chrześcijan. Położenie materyalne akademickiej młodzieży żydowskiej jest nad wyraz opłakane i o wiele gorsze, aniżeli kolegów nie-Żydów, bowiem (znowu wbrew Konstytucyi) akademików-Żydów nie przyjmuje się ani na rządowe ani samorządowe posady. Pośród akademików-Żydów 95 procent utrzymuje się z własnej pracy, gdy wśród chrześcijan odsetek ten sięga zaledwie 60 procent. Według posiadanych danych około 4500 akademików-Żydów, korzystać musi obecnie z pomocy kolegów i społeczeństwa żydowskiego, z bezpłatnych i półpłatnych obiadów itd. Społeczeństwo żydowskie płaci podatki ogólne, z których Rząd przeznacza pewne, jakkolwiek istotnie bardzo małe sumy na pomoc dla młodzieży akademickiej; wobec tego społeczeństwo żydowskie ma prawo żądać, aby pewną część tych sum przeznaczaną była na pomoc dla akademików-Żydów, a nie — jak dotychczas — wyłącznie dla nie-Żydów. Pewną pomoc biedującej żydowskiej młodzieży akademickiej okazywali dotychczas Żydzi amerykańscy, którzy widząc, że Rząd polski swymi obywatelami-Żydami, nie opiekuje się — i idąc za przykładem Polonii amerykańskiej, zbierali pośród siebie ofiary w celu wyręczenia Rządu polskiego w tym przedmiocie, ale obecnie pomoc ta jest już na wyczerpaniu. Dotychczasowa pomoc rządowa w postaci pieniędzy i mieszkań, przekazywaną była wyłącznie organizacyom bratniej Pomocy, do której akademików-Żydów (z narodowości) wcale się nie przyjmuje, a w wielu uczelniach nie przyjmuje się nawet Żydów ochrzczonych do 3-go pokolenia, — zatem rzecz jasna, że Żydzi z tych zapomóg nigdy nie korzystali. Tak zw. „dobrowolne opodatkowanie się młodzieży akademickiej, czesne, jest też wyraźnem nadużyciem w tym samym kierunku, bowiem obowiązuje ono wszystkich akademików, bez różnicy wyznania i narodowości, a wydatkuje się w części na budowę domów dla profesorów (przeciwko czemu akademicka młodzież żydowska nie protestuje), w części zaś przelewa się do kasy Bratnich Pomocy, do których Żydowi należeć — jak wspomnieliśmy — nie wolno. Zatem zmusza się młodzież żydowską, nawet tę niezamożną, do płacenia składek na rzecz kolegów nie-Żydów, bez żadnego ekwiwalentu wzamian.

Taki stan rzeczy sprzeczny jest z Konstytucyą i z elementarnem poczuciem słuszności. Skoro organizacye Bratniej Pomocy ze względu na swe formy statutowe nie mogą okazywać pomocy kolegom Żydom (z narodowości), to obowiązkiem Rządu jest przekazywać pewną część sum bezpośrednio organizacyom samopomocowym żydowskiej młodzieży akademickiej. Wobec powyższego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się Rząd, ażeby przy wyznaczaniu pomocy dla niezamożnej młodzieży akademickiej bądź w gotówce, bądź w naturze, odpowiedni odsetek przekazywał instytucyom samopomocowym żydowskiej młodzieży akademickiej i ażeby przy ustawowem opracowaniu sprawy udzielania pomocy młodzieży akademickiej zabezpieczył odnośne prawa akademików-Żydów.

DROBNE WIADOMOŚCI Z PALESTYNY

INŻ. RUTHENBERG W PALESTYNIE. W połowie lutego powrócił inż. Ruthenberg do Palestyny, gdzie w dalszym ciągu będzie kierował realizacyą swego projektu.

FORD ZWIEDZA PALESTYNĘ? Jedno z pism arabskich donosi, iż znany przywódca ruchu antysemickiego w Ameryce, Henry Ford ma zamiar udać się wkrótce do Palestyny. Ponoć ma tam założyć pismo oraz bank dla popierania amerykańskiego przemysłu.

RUCH BUDOWLANY osłabł nieco w miesiącu grudniu 1922 ze względu na deszczową porę. W miesiącu lutym udzieliła gmina jerozolimska 15 zezwoleń na budowy. Natomiast w Gazie rozwija się ruch budowlany bardzo pięknie.

WYROK NA ARABSKIEGO REDAKTORA. Pp. Kolonel Kish i Tolkowski wnieśli skargę sądową przeciwko redaktorowi pisma „Falestin" o oszczerstwo. Zarzucił im bowiem, że usiłowali wpłynąć na bieg śledztwa przeciwko mordercy Tefik Beya. Oskarżony redaktor został skazany na 80 dni aresztu z zamianą na grzywnę 20 funtów.

SANATORYUM ŻYDOWSKIE NA KARMELU powstało w ostatnich dniach dzięki staraniom dwóch przedsiębiorczych ludzi, dra Itzkowicza i finansisty p. Nahoraja. Sanatoryum urządzone jest na sposób europejski. Otwarce nastąpi 15 kwietnia. Koszty założenia wyniosły 6.000 funtów.

PRZEMYSŁ SZKLANY. Specyalna komisya departamentu handlu i przemysłu Egzekutywy objechała w ciągu 3 tygodni całe palestyńskie wybrzeże, uzbierawszy 184 próbek piasku. Analiza chemiczna wykaże, które gatunki nadadzą się najlepiej dla fabrykacyi szkła.

OPERA HEBRAJSKA. Palestyńscy melomani wyczekują z upragnieniem pierwszego hebrajskiego przedstawienia operowego w Jaffie. Na pierwszy ogień pójdzie „Faust" Gounoda. Próby dobiegają do końca. W najbliższym czasie wystawione będą „Pajace" Leoncavalla.

—oo—

TOURNEE NAUKOWE PROF. EINSTEINA. Prof. Einstein przybył z Palestyny do Barcelony, gdzie rozpoczął cykl wykładów. Władze miejskie urządziły gościowi owacyjne przyjęcie. Prof. Einstein zwiedzi też Madryt i inne miasta hiszpańskie.

ZE SWIATA ŻYDOWSKIEGO.

Awantury na uniwersytecie wiedeńskim.

Godne stanowisko młodzieży żydowskiej.

Wiedeń (Tel. wł). Mężna postawa obronna, zajęta przez Żydów wiedeńskich wobec dzikiej nagonki antysemickiej Hackenkreuzlerów, o czem donosiliśmy wczoraj, nie daje spokoju naddunajskim chuliganom. W poniedziałek wszczęły zorganizowane bojówki narodowo-niemieckie i narodowo-socyalistyczne, stanowiące, jak wiadomo, podporę agitacyi monarchistycznej — terror na uniwersytecie i innych wyższych uczelniach wiedeńskich. Młodzież żydowska zajęła godne stanowisko. Doszło do drobnych starć, którym kres położyła interwencya [illegible].

LIKWIDACYA JOINTU NA BUKOWINIE. Joint zawiesił swą działalność na terenie Bukowiny. Pozostawiono jedynie oddział odbudowy, podczas gdy wszystkie instytucye dobroczynne zostały zamknięte.

BOMBA NA ŻYDOWSKIEM WESELU. W Brünn (Bawarya) rzucił jakiś wyrostek bombę do sali, gdzie odbywało się żydowskie wesele. Narzeczona zmarła, wielu gości weselnych zostało zranionych. Chuligan został aresztowany. Oświadczył, że chciał zabić wszystkich uczestników weselnych.

WANDALSKI NAPAD NA CMENTARZ ŻYDOWSKI. W Schneidemühl na Pomorzu zniszczyły niewyśledzone dotąd indywidua 54 nagrobków na żydowskim cmentarzu.

Sir Herbert Samuel zamierza udać się w lecie wraz z małżonką do Londynu. Cel podróży nosi charakter prywatny: Wysoki komisarz pragnie zobaczyć się z swemi dziećmi, odbywającemi studya w Londynie.

Wybory do palestyńskiej Rady Ustawodawczej odbywa się przy licznym udziale ludności zarówno żydowskiej jakoteż arabskiej. Agitacya szowinistów arabskich, prowadzona od szeregu miesięcy, odniosła zatem zasłużone fiasko.

Kłopot z pomarańczami. Wiadomości nadeszłe z zagranicy o cenach pomarańczy, wywołała poważną troskę u palestyńskich plantatorów. Cena skrzynki pomarańczy spadła z 25 szylingów na 15. Skutki wysokiej waluty palestyńskiej!

Dyskusya budżetowa w Kahale krakowskim.

Oświadczenie Prezydenta. — Przemówienie radcy dra Zimmermana. — O natychmiastową reformę ordynacyi wyborczej.

Kraków, 7 marca.

(Dokończenie.).

Oświadczenie Prezydenta, iż gotów jest już w toku dyskusyi wygłosić swe przemówienie wywołało zadowolenie zarówno u opozycyi jak i większości.

Większość oświadcza się za propozycyą r. Zimmermanna, wobec czego prezydent zabiera głos i wywodzi m. in.: Zarzuty, jakoby gmina krakowska nie miała należnego jej prestige i uznanie są gołosłowne, o czem świadczy choćby korespondencya, w której gminy z całego kraju odnoszą się do kahału krakowskiego o radę, a władze z szacunkiem wyrażają się o jawnej działalności Rady i zarządu. Mowca z oburzeniem odrzuca porównanie, użyte przez jednego z dyskutentów, jakoby Rada była wozem grzęznącym w błocie (R. Wahrhaftig: To członek waszej większości robi takie porównania.) Co do reformy wyborczej oświadcza prezydent, że uznaje konieczność oparcia reprezentacyi gminnej na szerokich warstwach, jednak uchwały Rady w tym względzie nie są rozstrzygające, gdyż sprawa zależna jest od rządu. W tej dziedzinie mowca nie przyjmuje na siebie odpowiedzialnosć, gdyż wobec władz państwowych posłowie i senatorowie muszą przeprowadzić ten problem. Pozatem mowca odwracając twierdzenie opozycyi, że Rada nic nie zrobiła, zapytuje, czego nie zrobiono w ramach statutu gminy, a nawet i w dziedzinach nie objętych obowiązkami gminy (opieka nad ofiarami pogromów, aprowizacya, dom noclegowy itd.). Prezydent przedstawia stosunki, jakie panują w innych gminach w rzeźniach, łaźniach i cmentarzach, i z dumą podnosi porządek i ład, panujący w Krakowie. Budowa szpitala niestety nie postępuje w należytem tempie, lecz komisya szpitalna bierze na siebie odpowiedzialność za tę nieprzewidzianą zwłokę. Na polu oświaty nie zdziałano może dużo, ale w każdym razie „Ezra" i „Toynbee-Hala" zawdzięczają swe istnienie Kahalowi; co do utworzenia kursów pozaszkolnego wychowania młodzieży żydowskiej, to sprawa napotyka na brak sił nauczycielskich, któreby mogły zająć się tą sprawą i brak lokalu. Co do podatków bezpośrednich, to ludność obarczona rozlicznymi podatkami państwowymi i miejskimi nie ma zrozumienia dla podatku wyznaniowego i w tym kierunku należy ją powoli wychowywać; to czyni zarząd przez ciągłe podwyższanie podatku i wprowadzenie dodatków do podatków. Kończąc swe przemówienie wzywa mowca opozycyę, by wzięła na siebie współodpowiedzialność za rządy w Kahale, a wówczas postulaty jej będą życzliwie traktowane przez większość. Bez przyjęcia odpowiedzialności „muszą" żądania opozycyi pozostać w mniejszości. Mowca jest przekonany, że wszystkim członkom Rady przyświeca tylko jeden cel; praca dla dobra ludności żydowskiej.

Radca dr. Zimmermann podejmuje przerwaną mowę stwierdzeniem, że oświadczenie prezydenta nie zadowoliło go. Wynika z tego oświadczenia, że prezydent robi ilościowo dużo, a większość rady — nic. Większość tę cechuje brak inicyatywy i niedostępność dla innowacyi. Korygując pewne powiedzenia p. prezydenta, który zbyt wiele pozycyi gotów był przepisać na konto zasług obecnego prezydyum oraz popierającej je większości, podnosi radca dr. Zimmermann z naciskiem, że wszystko, co owiane jest w tym Kahale nowym duchem, co bije jeszcze tętnem życia, wniosła do Izby kahalnej właśnie opozycya. Zasadniczym postulatem opozycyi jest zniszczenie wszelkich przegród oddzielających kahał obecny od współczesnego życia żydowskiego. W te przegrody opozycya uderzać będzie taranem, aż do ostatecznego skutku. Kahał musi swym zakresem działania objąć całą obszerną dziedzinę wychowania narodowego, przewarstwowienia ludności żydowskiej itp. Słowem Kahał stać się musi żydowską gminą ludową. Polemizując w dalszym ciągu z wywodami p. Prezydenta przedstawia radca dr. Zimmermann działalność posłów żydowskich w ubiegłym Sejmie w sprawie rozszerzenia kompetencyi kahałów oraz reformy wyborczej. Z kolei przechodzi do omówienia roli, jaką w kahale odgrywa obecna większość, której nie szczędzi ostrych słów prawdy, zarzucając jej inercyę, bezwład, brak jakiegokolwiek programu. Od tej większości domaga się jednego tylko uchwalenia reformy ordynacyi wyborczej, z naciskiem podkreślając, że **należy oddzielić sprawę statutu czy ustroju gminy żyd. od piekącego zagadnienia reformy ordynacyi wyborczej do Kahału krakowskiego.** Lecz obecna większość kahalna mało okazuje skłonności do przyspieszenia sprawy ordynacyi.

Radca Deutscher zgłasza wniosek o otwarcie nowej debaty nad oświadczeniem Prezydenta. Wniosek radcy Deutschera obalony zostaje — jak zwykle — głosami większości.

Radca Spira w dłuższem, ciętem i pełnem dowcipu przemówieniu wykazuje przedstawicielom ortodoksyi z pod znaku Szlome Emuneh błędną ich taktykę w stosunku do żywotnych spraw żydostwa. Hasła ich nie są zgodne z czynami a ofiarność ich pozostaje w tyle za innemi grupami żydostwa. Mowca wśród ogólnej uwagi krytykuje taktykę tej grupy w kahale, wreszcie podaje ocenie stosunki, panujące w sądzie rabinackim, w łaźni i rzeźni.

NADESŁANE.

Z okazyi zaręczyn p. Idy Steuerówny z Mühlradem gratuluje serdecznie
Kom. Młodzieży „Keren Hajessod", „Keren Kajemed"
185 i Org. Hechalucowa, Tarnów.

Z okazyi zaręczyn naszej długoletniej współpracowniczki p. Idy Steuerówny z p. Mühlradem gratuluje serdecznie Wydział „Ochronki żyd." w Tarnowie

Z opery.

„Lohengrin" opera w 3 aktach Ryszarda Wagnera (dyrygent: Walewski, reżyser: Stępniowski).

Nareszcie zjechał do nas dostojny, długo oczekiwany bohater z Monsalvatu. Mimo najrozmaitszych złowrogich wieści z za kulis naszej opery, poprzedzających ten przyjazd ogarnęła nas dziwna, podniosła radość przy pierwszych dźwiękach uwertury tak zupełnie inaczej, jakoś swojsko brzmiącej w właściwem miejscu i czasie, bo spełniającej jedynie swe dramatyczne przeznaczenie, bez pretensyi wirtuozowskich i koncertowych. Radości tej nie zdołała zmącić jakość, z pośledności, której nie można nawet było zdać sobie sprawy wśród napiętego podniecenia i wchłaniania w siebie całemi garściami bezmiernego piękna tego dzieła. Pragnęło się własne uczucie przeszczepić na wszystkich wykonawców tak, by począwszy od trębaczów na scenie, poprzez chór, solistów, orkiestrę, reżyseryę do dyrygenta wszyscy odczuli, że spełniają tym razem najzaszczytniejszą służbę, że celebrują nabożeństwo, do którego przygotować się należy trzydniowym postem i skupieniem.

Treścią swą stanowi Lohengrin jedno ogniwo w złotym łańcuchu dramatów muzycznych, opartych na heldenzadze wzgl. staroniemieckich powieściach rycerskich, odmłodzonych w ogniu współczesnej analizy psychologicznej; muzycznie stoi na pograniczu dwóch stylów mistrza, doskonale łącząc w sobie cechy obydwóch. Jeszcze znać w całych częściach i szczegółach [illegible] operę" z aryami, ensemblami, chórem, marszami weselnymi, pompą, harmonią dyatoniczną, niebywale zdrową i jędrną, a tuż obok chromatyka, recitativ deklamacyjny, podkreślanie akcyi wskaźnikami motywów, ponura kolorystyka instrumentacyi, nowa melodyjka, a to wszystko podmalowane najżywszemi barwami orkiestry, jedynej w swym rodzaju, nie gubiącej się nigdy w konwencyonalnych komunałach, przepełnionej genialną inwencyą nietylko kombinacyi dźwiękowych, ale przedewszystkiem myśli muzycznej i oświetlenia ukrytych tajemnic duszy, a tu specyalnie dziwną sztuką nakreślania tła romantycznego z nieprawdopodobnymi cudami i wywołania odpowiedniego nastroju w słuchaczu.

Nie istnieje tu żadna tradycya stylu wagnerowskiego, a jeśli nie mylą liczne okoliczności faktyczne — utinam falsus vates sim — nic za tem nie przemawia, by taka tradycya się mogła wytworzyć. Dlatego też nie należy mierzyć wykonania na prawdziwą miarę, lecz ograniczyć się do kilku uwag. Z góry konstatuję, że na ogół nie było najgorzej, a nawet — w części wokalnej i aktorskiej — dużo lepiej niż się obawiano. Rolę tytułową przydzielono (pro domo?) p. Wesołowskiemu; niebywale świetna, nieprawdopodobna to wprost karyera — z wczorajszego amanta operetkowego dziś już bohater wagnerowski. Droga z nizin operetkowych do nieba dramatu wagnerowskiego jest ciężka i daleka, z pewnością dłuższa niż z Monsalvatu na [illegible], a żaden łabędź choćby [illegible] najdzielniejszymi motorami nie [illegible] bez kilku stacyj; na tych też stacyach powinien się był i p. Wesołowski dłużej zatrzymać zanim objął taką rolę, co jednak nie jest żadną naganą. Jasny tenor, o którego dobrym dźwięku — jak mi się zdaje — zaraz po pierwszym występie ongiś w operetce coś dodatniego pisałem — i niezłe opanowanie nagiej strony muzycznej wróżą p. Wesołowskiemu więcej niż śpiewanie w operetce, tymczasem jednak gra, wyraz i całe uchwycenie wnętrza roli są dopiero w zaczątkach.

P. Zacharska podkreślała w Elzie głównie rysy romantycznej dziewicy naiwnie patrzącej na świat, dostępnej truciźnie nieufności wszczepionej przez Ortrudę znakomicie, czasem demonicznie kreowaną przez p. Woiską-Sobańską.

Obie śpiewaczki dobrze głosowo dysponowane prześcigały się wzajemnie a w duecie (w II akcie) znakomicie się sprawiły. Dorównywał im, a olbrzymim swym barytonem nawet je przewyższał jako Telramund p. Romanowski, który widocznie przywiózł ze sobą z zachodu pojęcie o grze wagnerowskiej. Drżano tylko o całość jego kości po dwukrotnym tak silnem powaleniu się, że aż kurz podniósł się z podłogi. Zanadto namaszczonym i sztywnym w śpiewie królem był p. Mazanek, nadający się dobrze do tej roli, w której jednak przydałoby się więcej ciepła i płynności śpiewu. Nadspodziewanie dobrym heroldem był p. Mazurek, co tem milej uderzyło, że tę rolę traktuje się zwykle po macoszemu. Kwintet i sekstet w I. akcie detonował. Chóry mięszane nie stały na zwykłej wyżynie, zwłaszcza w I akcie tuż przed przybyciem Lohengrina,

Od Wydawnictw.

Związek Wydawców pism krakowskich postanowił ze względu na bardzo ciężką sytuacyę PRASY przyjmować do ogłoszenia jakiegokolwiekbądź rodzaju komunikaty tylko ZA OPŁATĄ.

Stowarzyszenia kulturalno-oświatowe otrzymać mogą WYJĄTKOWO pewne zniżki.

Z tych też powodów należy nadsyłać wszelkie komunikaty (teatraln. stowarzyszeniowe etc.) nie do redakcyi lecz do ADMINISTRACYI poszczególnych pism.

„Czas, Głos Narodu, Goniec Krakowski, Ilustr. Kuryer Codz., Nowa Reforma i Nowy Dziennik".

KRONIKA.

Kraków, 7 marca.

Odnowienie zamku królewskiego na Wawelu.

Powolne tempo prac z powodu braku funduszów.

Po latach mozolnych prac restauracyjnych zamek królewski na Wawelu przybrał nową szatę. Prawie wszystkie fasady zamku gruntownie odnowiono z wyjątkiem małej części gmachu między wieżą senatorską a salą poselską. Restauracyę tego fragmentu odłożono do czasu, gdy przeprowadzona zostanie odbudowa przyległej sali i postawiona będzie ściana, która w tej części znajduje się w zupełnej ruinie.

Kierownictwo odbudowy Wawelu ustaliło już program restauracyi sal zamkowych. Po kilku konferencyach specyalnych komisyi zadecydowano, które sale mają mieć charakter zabytkowy, a które mają służyć celom reprezentacyjnym. Według zgodnej opinii uczestników tych narad postanowiono sale 2-go piętra w liczbie około 20 przeznaczyć na reprezentacyę, zaś sale 1-go piętra i parteru w liczbie 40 zachować jako sale zabytkowe i muzealne. W razie niezwykłych uroczystości i związanych z niemi wielkich oficyalnych przyjęć sale muzealne będą również mogły być użyte do celów reprezentacyjnych, dla rautów itp. Komnaty 2-go piętra otrzymają niewielką ilość mebli stylowych i dostaną z powrotem arrasy, zaś na uposażenie reszty sal złożą się starodawne meble, których kierownictwo posiada zaledwie 40-tą część ogólnego zapotrzebowania. Kierownictwo spodziewa się jednak, że społeczeństwo, a zwłaszcza stare rody magnackie przyczynią się bądźto bezinteresownie, bądźto drogą sprzedaży do uposażenia wnętrz sal zamkowych.

W pierwszym rzędzie podjęte będą roboty około odnowienia 14 sal mieszczących się w południowo-wschodniem skrzydle, tj. w części zamku od schodów poselskich ku Bernardynom. Dotąd uprzątnięto z tych sal narzędzia i materyały, złożone tam podczas odnawiania fasad i czyni się przygotowania do rozpoczęcia restauracyi.

Olbrzymie koszta robocizny i materyałów, a z drugiej strony brak dostatecznych funduszów postawiły kierownictwo odbudowy w położeniu wprost bez wyjścia. Wpływy cegiełkowe (2 do 3 dziennie) pozwalają opędzić jedynie najniezbędniejsze koszta, jakoto utrzymanie stróżów, personalu administracyjnego itp. Rząd wyasygnował na rok bieżący 100 milionów mp., które mają być użyte na zaprowadzenie ogrzewania centralnego w południowo-wschodniem skrzydle zamku. Jest to jednak suma niewystarczająca nawet na te roboty, jeśli zważymy, że 1 kocioł kosztuje obecnie kilkadziesiąt milionów. Aby uzyskać większe fundusze, któreby równocześnie dozwoliły na restauracyę sal, dotychczasowa cena cegiełki w wysokości 100.000 mp. będzie w najbliższych dniach podwyższona pięciokrotnie, co nawet w przybliżeniu nie odpowiada faktycznemu wzrostowi cen materyałów.

Horoskopy postępu dalszych prac restauracyjnych wobec minimalnych dochodów i wzmagającej się drożyzny są bardzo niepomyślne, a w ten sposób jak obecnie prowadzone roboty ciągnąć się gotowe bez żadnych widoków na ukończenie. To też kierownik budowy rektor Szyszko-Bohusz zamierza odnieść się w tych dniach do władz rządowych o wyznaczenie stałej dotacyi rocznej, określonej w złotych polskich. Kierownictwo w razie uzyskania odpowiednich funduszów zdoła w ciągu 3 lat zupełnie odnowić wnętrze sal zamkowych.

Młodzież akademicka wobec ćwiczeń wojskowych.

Wiec młodzieży akademickiej UJ. uchwalił 5 bm. następującą rezolucyę:

Młodzież akademicka, zebrana na wiecu ogólnoakademickim w dniu 5 marca 1923 r. w Coll. Nov. UJ. w Krakowie, zagrożona w swoich studyach w wysokim stopniu rozporządzeniem M. S. Wojsk. w sprawie powołania na ćwiczenia roczników: 1895, 1896, 1897, zwraca się do Rządu i Sejmu z prośbą o zmianę tego rozporządzenia, które zastosowane do nas bezwzględnie, przyniosłoby nam niesłychanie dotkliwe straty w dziedzinie studyów.

Młodzież akademicka, ochotnie zawsze spiesząca w szeregi armii w chwilach niebezpieczeństwa, czuje się obecnem powołaniem w wysokim stopniu pokrzywdzoną: powyższe bowiem rozporządzenie jednym zamachem przekreśla wszelkie obietnice, dawane jej w chwilach dla Państwa przełomowych, jak np. rozporządzenie Rady Obrony Państwa z lipca 1920 r. w przedmiocie zwolnienia z obowiązku ćwiczeń wszystkich ochotników, na przeciąg lat 5-ciu i i.

Zagrożeni ponownem wyrwaniem nas z biegu zajęć normalnych, do których jedynie z wielkim wysiłkiem powrócić zdołaliśmy, zmuszeni jesteśmy do sformułowania naszych postulatów w sposób następujący:

1) Żądamy, aby ćwiczenia wojsk. odroczono na przeciąg czasu potrzebnego do normalnego ukończenia studyów; 2) O ile ze względów wyższych, byłoby niemożliwem tego rodzaju unormowanie naszych stosunków wojsk., należy termin ćwiczeń oznaczyć w ten sposób, aby wszyscy akademicy zasadniczo odbywali ćwiczenia w czasie wakacyi; 3) Wyjątkowo należy odroczyć ćwiczenia na czas późniejszy, potrzebny do normalnego ukończenia studyów tym akademikom, którzy mają za sobą dłuższą służbę wojskową. Wśród tychże specyalne względy przyznać należy ochotnikom W. P., oraz tym, którzy w armii Polskiej pełnili dłuższą służbę frontową; 4) Odroczenia o których mowa w punkcie 3) udzielać należy na podstawie podań, należycie udokumentowanych; 5) Celem utrzymania w tej sprawie łączności między akademikami, a władzami uniwersyteckiemi, a ew. i innemi, wybiera wiec komitet egzekutywny w następującym składzie: I. Prezes: Kol. Ciapka Józef. II. Kol. Cikowski Tadeusz, III. Kol. Freundlich Henryk, IV. Kol. Wierdak Tadeusz, Studenci UJ. oraz Kol. Kiełbasa Leopold, Student Akad. Górniczej; 6) Obowiązkiem tegoż będzie:

aa) zakomunikować niniejszą uchwałę odnośnym władzom;

bb) zastępować ogół akademików w sprawach, o których mowa;

cc) o ile to władze akademickie uznają za stosowne, odbierać i opiniować podania z p. 3);

dd) ewentualne zwołanie wiecu ogólno-akademickiego, w sprawach przekraczających kompetencyę komitetu.

Zwracamy się z gorącym apelem do Rządu i Społeczeństwa, a przedewszystkiem do naszych Władz Akademickich o uwzględnienie i poparcie słusznych naszych żądań.

— **Konferencya w sprawie zwalczania drożyzny.** Dziś w południe odbędzie się w biurze wojewody dra Gałeckiego konferencya w sprawie walki z drożyzną. Na konferencyę zaprosił wojewoda prezydyum miasta, przedstawicieli prokuratoryi i Izby handlowej oraz reprezentantów prasy.

— Inspektorzy szkolni z b. dzielnicy pruskiej w Krakowie. W tych dniach zjadą do Krakowa inspektorowie szkół powszechnych kuratoryum poznańskiego i pomorskiego dla zapoznania się z metodami nauczania w tutejszych szkołach powszechnych. W tym celu inspektorowie poznańscy zwiedzą szereg szkół i będą przysłuchiwać się lekcyom wzorowym, prowadzonym przez tutejszych nauczycieli. W ciągu swego pobytu w Krakowie inspektorowie odbędą konferencyę z przedstawicielami kuratoryum celem wymiany myśli w sprawach dydaktyczno-wychowawczych.

— Towarzystwo popierania żeglugi powietrznej. W Brześciu nad Bugiem zawiązało się „Towarzystwo popierania żeglugi powietrznej" z zakresem działania na całą Polskę. W odezwie wydanej przez to towarzystwo podniesiono konieczność stworzenia w Polsce potężnej eskadry lotniczej dla obrony niepodległości ze względu na rozwój lotnictwa w Niemczech i Rosyi. Odezwa zawiera apel o formowanie w stolicach województw zarządów okręgowych Towarzystwa, którego adres brzmi: Brześć nad Bugiem, ul. Mickiewicza, Kancelarya T. P. Ż. P.

— **Zabawa Taneczna,** urządzona w ubiegłą sobotę na rzecz zakładu wychowawczego sierót żydowskich w salach Starego Teatru, wypadła pod każdym względem znakomicie, a to dzięki niestrudzonej pracy komitetu pań z pp. R. Rockową i wiceprez. Sarową na czele. Uczestnicy zabawy przy dźwiękach dwóch doborowych orkiestr spędzili kilka przyjemnych godzin, urozmaiconych loteryą, konkursem piękności, a przedewszystkiem tańcami. Nagrody piękności w postaci cennych upominków otrzymały pp. Rittermanówna, Fristówna i drowa Wandererowa. Również pod względem kasowym zabawa wypadła zadawalająco, na co w zupełności zasługiwał sympatyczny cel.

— **Budowa rzeźni sanitarnej w Krakowie.** Jak się dowiadujemy, zarząd miasta nosi się z zamiarem uruchomienia w Krakowie ze względów sanitarnych zakładu dla przetwarzania zwłok zwierzęcych, a to koni i psów na karmę dla ryb i na nawozy. Zakład ten, t. zw. „kafilerya", na wzór tego rodzaju instytucyi w większych miastach zagranicą, jest już wybudowany na gruntach obok rzeźni miejskiej na Grzegórzkach. Odpowiednie maszyny zostały już zmontowane obecnie zaś ma być dobudowana do kafileryi rzeźnia sanitarna dla bicia podejrzanych zwierząt i oddział dla badania zwierząt przy zakładzie oprawcy miejskiego. Koszta budowy tych zakładów obliczone zostały na 240 milionów mp.

— Ceny na targu krakowskim. Z powodu opadów śnieżnych, połączonych z odwilżą i złym stanem dróg, dowóz na wczorajszy targ był bardzo słaby. Ceny utrzymały się mniej-więcej na wysokości z poprzedniego tygodnia. I tak: litr mleka niezbieranego 1300—1400 mp, śmietany słodkiej 1600 do 1800 mp, kwaśnej 2400 do 2800 mp, 1 kg. masła 22 do 25 tysięcy mp, sera 4500 do 5000 mp, jajo 330 do 350 mp. Za kurę żądali wieśniacy 15 do 25 tysięcy mp, za koguta 15 do 20 tysięcy mp, za gęś 30 do 60 tysięcy, za indyka 50 do 80 tysięcy mp, za indyczkę 30 do 45 tysięcy mp. Ceny jarzyn na placu Szczepańskim były następujące: 1 kilogram ziemniaków 230 do 250 mp. (hurtownie 200 do 220 mp), buraki 180 do 200 mp (130 do 150 mp), marchew 350 do 400 mp, (300 do 320 mp), pietruszka 450 do 500 mp, cebula 1500 do 1800 mp, czosnek 1000 do 1200 mp, kapusta kiszona 500 do 600 mp, karpiele 180 do 200 mp, kalarepa 200 do 250 mp, chrzan 2500 3000 mp, kalafiory 1000 do 3000 mp. za sztukę.

---

zgiełk i zdumienie (strasznie trudne) pozostawiały do życzenia. Achillesową piętą całości znów była orkiestra, przeciw przygotowaniu której w tym wypadku należy zaprotestować. Nie chcę wchodzić czyja to wina, ale jeśli już na samym początku uwertury skrzypce kłócą się w harmonii i rytmie, jeśli niema fagotów, a zamiast nich buczą (doprawdy buczą) wiolonczele umieszczone po prawej stronie, zupełnie gdzieindziej jak reszta drzewa, jeśli nawet trąbki na scenie nie stroją (przeraźliwe kwinty!) — to takie przypadłości skwalifikować trzeba jako grube niedbalstwo, które należy usunąć.

Reżyserya była na ogół udatna. Zewnętrzne obrazy sceniczne efektowne, zwłaszcza w II akcie, choć w owych czasach nie świecono lampek na murach zamków, lecz chyba latarniami, a noc poślubna w III akcie w oświetlonej izbie zależy już od osobistych upodobań. Należy dalej zwrócić uwagę, by herold obwieszczał wszem wobec nie do publiki na widowni lecz na scenie, by Lohengrin w II akcie, kiedy Telramund kusi Elzę nie stał i nie patrzał na wszystko zdala, wywołując wrażenie, jakby się chciał jeszcze przed ślubem pozbyć tej Elzy, by w końcu podczas ślubnego pochodu w II akcie tłum był znacznie liczniejszy (skąd go wziąć? — niech cały ensemble operetkowy statystuje!).

Mimo wszystko zanotować należy tego Lohengrina na dobro p. Walewskiego jako czyn podobny do wykonania swego czasu beethovenowskiej Missa solemnis (czemu się jej nie powtarza?)

Dr. Henryk Apte.

— **Sprawa rzekomych nadużyć w Kasie targowej.** Specyalna komisya, wyłoniona z władz wojewódzkich i organów akcyzy miejskiej przeprowadzała przez ubiegłe dnie kontrolę ksiąg miejskiej Kasy targowej. Do wczorajszego dnia wieczór, jak stwierdził urzędnik województwa, przeprowadzający kontrolę, nie wykryto żadnych nadużyć, a podane przez „Kuryerka" wiadomosci o rzekomych olbrzymich malwersacyach są zupełnie bezpodstawne. O dotychczasowych wynikach rewizyi otrzymało prezydyum miasta sprawozdanie na wczorajszem posiedzeniu komisyi administracyjnej.

— **Znowu służąca.** Do policyi doniosła p. E. Steiner, zamieszkała przy ul. św. Wawrzyńca l. 16, że służąca niejaka Zofia Kantkówna skradła jej garderobę wartości ponad 5 milionów mp., poczem zbiegła ze służby.

MIEJSKI TEATR OPERA I OPERETKA

Sroda: „Janosik".
Czwartek: „Wesele".

MIEJSKI TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO.

Sroda: „Lohengrin".
Czwartek: Lohengrin (gość. występy Prawdzica)

TEATR „BAGATELA"

Czwartek: Wiera Mircewa.

KOLEGIUM WYKŁADÓW NAUKOWYCH:

Sroda: Józ. Aleks. Gałuszka: Wieczór poezyi.

Z sali sądowej.

Straszny wypadek w kopalni w Sierszy.

Szyb „Wanda" w kopalni węgla w Sierszy był dnia 29 października 1921 r. widownią tragicznego wypadku. Górnik Stanisław Kuźnicki objął po zmianie szychty pracę w kopalni i zaledwie uderzył kilofem w ścianę węgla, nastąpił wybuch naboju dynamitowego, którego używa się w kopalni przy dobywaniu węgla. Skutkiem eksplozyi nieszczęśliwy postradał zupełnie wzrok, a nadto doznał oszpecenia całej twarzy. Jak ustaliło dochodzenie, wybuch spowodowała nieostrożność górnika z poprzedniej szychty Augustyna Witka, który zakładał naboje i w myśl przepisów obowiązany był liczyć, czy wszystkie wybuchły, a następnie pójść do tzw. „przodka", gdzie zakładał naboje i stwierdzić skutki eksplozyi. W razie, jeśli z jakichkolwiek powodów (gęste dymy, wynikłe z eksplozyi) nie przeprowadził tej kontroli, miał Witek obowiązek przestrzedz robotników z następnej szychty, by przed rozpoczęciem pracy przekonali się, czy wszystkie założone naboje wybuchły. Witek nie spełnił tych obowiązków, w następstwie czego zdarzył się straszny wypadek. Sąd powiatowy w Chrzanowie, przed którym rozpatrywana była w ubiegłym roku ta sprawa, uznał Witka winnym zaniedbania służbowego, zdolnego sprowadzić niebezpieczeństwo życia i skazał go na 1 miesiąc aresztu.

Na skutek odwołania od wyroku sąd okręgowy w Krakowie jako trybunał apelacyjny rozpatrywał onegdaj ponownie tę sprawę. Na rozprawę, której przewodniczył s. s. o. Pawlik, jawił się oskarżony Witek, oraz poszkodowany Kuźnicki ze strasznie zeszpeconą twarzą i pustymi oczodołami. Trybunał przesłuchał znawcę st. radcę górnictwa dra Dobrzańskiego, który w obszernym wywodzie przedstawił przepisy, obowiązujące przy używaniu nabojów wybuchowych w kopalniach poczem po przemówieniu obrońcy dra Feldbluma, zatwierdził wyrok I-szej instancyi, zmieniając wymiar kary z 1 miesiąca na 300.000 mk. grzywny.

Tym P. T. Prenumeratorom z prowincyi, którzy nie wyrównają bezzwłocznie zaległości wstrzymamy z dniem 11 b. m. wysyłkę naszego pisma. **Administracya.**

Z kraju.

W OBRONIE NIEZALEŻNOŚCI SZKOLNICTWA W POLSCE. Wobec podjętej przez rząd jen. Sikorskiego próby uzależnienia władz szkolnych od władz politycznych pierwszej i drugiej instancyi, zebrali się przedstawiciele zrzeszeń nauczycielskich, którzy postanowili jednomyślnie podać do wiadomości publicznej uchwały treści następującej:

„Podpisane organizacye nauczycielskie zakładają stanowczy protest przeciwko projektom rządu, zmierzającym do podporządkowania władz szkolnych, a tem samem i szkolnictwa, władzom politycznym.

Dla zabezpieczenia rozwoju szkolnictwa i niezbędnego uniezależnia go od wszelkich wpływów politycznych, ze względu na wprowadzony już system odrębności władz szkolnych, zawarowany zgodnemi z konstytucyą ustawami szkolnemi, w obawie przed możliwością usunięcia się całego szeregu poważnych pedagogów z najważniejszych stanowisk w administracyi szkolnej, gdy zamierzona reforma nietylko nie sprowadzi oszczędności w wydatkach, ani nie powiększy sprawności administracyjnej, ani nie podniesie powagi władzy, lecz zniweczy już wydźwignięte zręby własnego polskiego systemu szkolnictwa.

Podpisane organizacye ostrzegają społeczeństwo i wszystkie czynniki decydujące przed temi zgubnemi zakusami, osłabiającemi młody organizm państwa polskiego i burzącemi przyszłość odradzającej się szkoły polskiej.

Warszawa, dnia 3 marca 1923 r.

Związek polskiego nauczycielstwa szkół powszechnych.

Sowarzyszenie chrześcijańsko-narodowego nauczycielswa szkół powszechnych w Polsce.

Towarzystwo nauczycieli szkół średnich i wyższych.

Związek zawodowy nauczycielstwa polskich szkół średnich.

Związek inspektorów szkolnych w Polsce".

SROMOTNA KLĘSKA „ROZWOJU". Przed niedawnym czasem nasza prasa — czytamy w „Gazecie Bydgoskiej" — bardzo dużo pisała o plakatach „Swój do swego", które miały być tylko polskim (chrześcijańskim) firmom rozdzielone. Firmy polskie miały te plakaty umieścić na widocznych miejscach na to, by publiczność polska mogła firmy polskie od żydowskich odróżnić. — Takie zastosowanie miałoby wielkie znaczenie, mianowicie, gdy chodzi o publiczność z prowincyi, nie znającą dobrze polskich firm i nie umiejącą rozróżnić tych firm od żydowskich, jak Włóknik, Polchester itp.

I gdyby nasi polscy kupcy i przemysłowcy byli się do wskazań Tow. „Rozwój" zastosowali, byliby w walce z żydostwem przez wywieszanie tych plakatów potężny krok naprzód zrobili!

Niestety stało się inaczej: W pierwszym tygodniu sprzedaży plakatów „Swój do swego" widziałem w naszej polskiej Bydgoszczy jeden jedyny plakat wystawiony!

Zacząłem na własną rękę sprawę badać. — Ów kupiec, który wystawił plakat, a później go usunął, mówił mi, że szwagrowi plakat podarował.

Drugi oświadczył, że kupcy się wstydzą (!) te plakaty wywieszać, a trzeci, że się boją przed niemiecką klientelą— i dla tego cała sprawa spełzła na niczem!

Zgon znanego filantropa żyd. we Lwowie. Onegdaj zmarł we Lwowie bardzo popularny i poważany we Lwowie filantrop żydowski blp. Jakób Stroh, założyciel kilkudziesięciu fundacyi i instytucyj dobroczynnych. Wiecznymi pomnikami tego współczującego z niedolą serca, które bić przestało, są domy, które fundacyom ustąpił, w pierwszym rzędzie Dom Akademicki na Jego gruncie powstały i za Jego poważnem poparciem budowany, dom kupiectwa żydowskiego przy ul. Hetmańskiej i dom przeznaczony obecnie na stworzenie bursy rzemieślniczej, zakład dla starców itd. Cześć Jego pamięci!

Chrzanów. (Hebr. przedstawienie dziecięce. — Bal na rzecz kuchni akad. w Krakowie. — Film „Odbudowa Palestyny"). Uczniowie i uczenice tutejszej szkoły hebrajskiej odegrali w Purym sztuczkę hebrajską „o królu Ahaswerze". Dzieciaki spisały się wybornie dzięki niestrudzonej pracy kierownika szkoły p. Perlmuttera. Sukces wieczoru był niezwykły. Założona tu niedawno przez p. Kwitnera z Krakowa organizacya „Tarbuth" winna rozwinąć szeroką działalność dla spopularyzowania idei hebrajskiej. — W ubiegłą sobotę odbył się staraniem koła inteligencyi bal na dochód kuchni akademickiej w Krakowie. Bal udał się znakomicie. Czekamy dalszych imprez, nie tylko balowych! — W kinie „Sokół" wystawiono wspaniały film pt. „Odbudowa Palestyny", który ściągnął przez kilka dni liczne rzesze ludności żydowskiej. **Habek.**

Przegląd gospodarczy.

Obieg banknotów wynosi wedle stanu rachunków PKKP, z dnia 20 lutego 1923 — 1,037.516.235.175, 50, tj. w stosunku do ostatniego wykazu z dnia 10 lutego br. wzrósł o 72.431.127.050,50 mkp.

Na jakiej podstawie ustalono wzrost drożyzny w lutym na 61,79 procent? Podstawą tego obliczenia były następujące artykuły, z których ceny przeciętne w styczniu i lutym br, niżej podajemy:

—	styczeń	luty
chleb 1 kg.	1256	2125,18
mąka żytnia 1 kg.	1377,75	2328,44
kasza 1 kg.	1024	1730
kartofle 1 kg.	130	289
mleko 1 litr	734	1248
jaja 1 sztuka	187	296
słonina 1 kg.	7232	1360
masło 1 kg.	10864	20134
mięso wołowe 1 kg.	4736	7865
cukier 1 kg.	1988	3007
mydło 1 kg.	4182	6966
mieszkanie 1 izba	8304	8304
palto (gorsze)	380000	550000
garnitur	350000	50000
koszula męska	30000	50000
kamasze	80000	140000

Polska produkuje o połowę mniej spirytusu, niż przed wojną. Produkcya 100 proc. spirytusu w litrach wynosiła przed wojną:

	milionów
w b. Królestwie Kongresowem	77
w Wielkopolsce	59
w Małopolsce	70
na Kresach Wschodnich	14
Obecnie wynosi:	
w b. Kongresówce	20
w Wielkopolsce	60
w Małopolsce	25
na Kresach Wschodnich	5

Przed wojną więc produkowaliśmy 220 milionów litrów spirytusu, w roku 1922—23 tylko 110 milionów litrów.

Stagnacya w handlu warszawskim. Dzisiejsze dzienniki podają, że wobec ogólnego podrożenia artykułów pierwszej potrzeby w handlu daje się zauważyć ostatnio w Warszawie zastój, który tłumaczy się złą okolicznością, że przeważająca większość spożywców zmuszona jest wydawać całą rozporządzalną gotówkę na zapewnienie sobie artykułów spożywczych. Brak nawet kupujących droższe artykuły spożywcze. Kupcy użalają się również na zmniej-

szenie się swych kapitałów obrotowych, skutkiem spadku waluty i wzrostu cen hurtowkich. t —

Urzędowy kurs marki polskiej na Śląsku. Od dnia 1 marca śląska Izba handlowa w porozumieniu z PKKP ustala codziennie popołudniu kurs marki polskiej mający obowiązywać na Górnym Śląsku nazajutrz przy wymianie marek niemieckich. Na dzień 6 marca usalono kurs urzędowy 185 marek polskich na 100 marek niemieckich. Ten sam kurs obowiązywał na dzień przedtem.

Nowe mnożniki celne. Ministeryum przemysłu i handlu w porozumieniu z ministeryum skarbu przygotowuje rozporządzenie o podwyższeniu mnożników celnych, które wyjdzie w tych dniach. Jak się dowiadujemy podwyższony ma być mnożnik celny dla przedmiotów luksusowych do 6000, mnożnik normalny do 1000, mnożnik ulgowy dla masy drzewnej (papier gazetowy) do 2000. Dalej podwyższony ma być z innych mnożników mnożnik 10 do 100. mnożnik 50 do 500, mnożnik 150 do 1200 (ulgowy).

Ulga celna dla herbaty i kawy i w ziarnie ma być zniesiona.

Jakie komorne będziemy płacili? Na onegdajszem posiedzeniu Rady Mieszkaniowej zdecydowano, że wobec wliczenia opłacanych dotychczas osobno świadczeń do komornego, podnieść trzeba poprzednio uchwalone normy przewalutowania.

Normy poprzednie podwojono, a więc 1 rubel płaconego przed wojną komornego równać się ma 1000 mk. 1 korona 400 markom, 1 marka 460 markom.

Osobno płacić mają lokatorzy tylko za windy i ogrzewanie centralne.

Natępne posiedzenie Rady Mieszkaniowej odbędzie się za tydzień.

———o-o———

Giełda krakowska z dnia 6 marca 1923.

Waluty.	Waluta markowa: Gotówka (banknoty) Kupna	Sprzedaż	Czeki, przekazy wpłaty: Kupna	Sprzedaż	Transakcya
Dol. St. Zj	41000	44000	41000	44000	43900—
Dol. kan.	—·—	—·—	—·—	—·—	
Franki fr.	2550·—	2750 —	2600·—	2800 —	2725—2650
Fran. belg.	2350·—	2550·—	2350 —	2550·—	
Fran. szw.	7900 —	8200·—	7900·—	8300 —	8125—8200
Funty szt.	200.000	210.000	200.000	210.000	204—205500
Mk. niem	1·60	2·10	1·70	2·20	1·90—1·93
Kor. austr.	—·60	—·70	—·60	— 68	—63
Kor. cz.	1225·—	1325·—	1250·—	1350·—	1297—1307½
Kor. węg.	14 50	15 50	15·—	16·—	
Kor. szw.	—·—	—·—	—·—	—·—	—
Kor. duń.	—·—	—·—	—·—	—·—	—
Kor. norw	—·—	—·—	—·—	—·—	—
Lei rum	—·—	—·—	—·—	—·—	—
Liry	1900·—	2100·—	2000·—	2200·—	2150—
Floreny	17.500	18.500	17.500	18.500	

	Waluta markowa: ofiar.	żądano	Transakcye
Akcye bankowe.			
Polski Bank Przem. I- VII	4000·—	4500·—	4390—
Bank Hipoteczny	1500·—	2000·—	
Bank Małopolski	2200·—	2700·—	2600—
Ziemski Bank Kredyt.	2000·—	2500·—	
Powszechny Bank Kred.	700·—	800·—	
Bank Z. dla Kresów, Łańcut	500·—	600·—	
Akcye Tow. handl. i przem.			
Polskie Tow. handl.	3500·—	4000·—	3800—
Handl. Sp. akc. „Impex“	350·—	450·—	
„Polski Glob“	900·—	1600·—	950—
C. Hartwig, Poznań	—·—	—·—	
Żegluga Polska	1150·—	1350·—	1200—1300
Warsz. Tow. Trans. i Żeglug	—·—	—·—	
Zieleniewski I—IV	74.000	80.000	75000—80000
H. Cegielski, Poznań	115.000	125.000	118—120000
Warsz. Sp. ak. Bud. Par. I-III	12.500	14.500	13500—13700
„Lemiesz“ fabr. masz. roln.	—·—	—·—	
„Trzebinia“ żel.	18·000	22.000	21500—18500
Zakłady amunic. „Pocisk“	4500·—	5500·—	
Huta żelazna, Kraków	—·—	—·—	
„Automotor“ fabr. samoch.	3500·—	4500·—	4100—
Fab. Portl.-Cem. Szczakowa	—·—	—·—	
„Górka“ fabryka cementu	57.000	62.000	
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	63.000	68.000	66500—67500
„Tepege“ Tow. dla prz. gór.	37.000	42.000	38000—40000
Ska akc. przem. naft. i g. z.	—·—	—·—	
Karpackie Tow. naftowe	—·—	—·—	
Akc. Tow. naft. „Galicya“	—·—	—·—	
A. T. dla przem. oleju skal.	—·—	—·—	
Polska Nafta	7000·—	8000·—	7600—7200
Elektr. w Sierszy I-IV	4500·—	5500·—	5300—5000
„Oikos“ T. A.	80.000	85.000	
„Pezet“ Powsz. zakł. bud.	8500·—	9500·—	
Fabr. przet. tł. w Trzebini	28.000	32.000	
„Krakus“ Zj. fab. prz. wysk.	13.000	14.000	13500—
Fabr. porcel. w Ćmielowie	30.000	35.000	34500—33000
Fabr. cukru w Chodorowie	48.000	55.000	50000—51000
W. Kucharski fabr. metal.	—·—	—·—	
Herzfeld-Victorius, odl. żel.	—·—	—·—	
„Pharma“ Mag. Jawornicki	16.500	17.500	17200—16800
S. W. Niemojowski	18.000	23.000	
Fabr. kapeluszy w Myślen.	5000·—	6000·—	

Giełda warszawska z dnia 6 bm. Dolary Stanów Zjedn. tranz. 44200—43250, sprzedaż 43450, kupno 43050. Dolary kanadyjskie tranz. —— Franki francuskie tranz. —— Franki belgijskie tranz. —— Marki niemieckie tranz. 1·90—1·76.

Czeki: Gdańsk tranz. 1·89—1·77½. Belgia tranz. 2200—2350—2300 Berlin tranz. 1·90—1·77½. Londyn tranz. 194000—208000—204500. Nowy Jork tranz. 41500 43750. Paryż tranz. — Praga tranz. 1295—1330—1290 Szwajcarya tranz. 8265—7975—8250. Wiedeń tranz. 0·64—0·63.

Kursa dewiz w Berlinie z 6 bm. Holandya 8950—. Włochy 1090 Londyn 106500. Nowy Jork 22600. Paryż 1380— Szwajcarya 4250 Wiedeń 3190— Praga 671— Warszawa 51½.

Końcowe kursa dewiz w Zurychu z 6 bm. (PAT). Berlin 0.0236 (0.0236), Holandya 211·60 (211·30), Nowy Jork 535·— (534·¼), Londyn 25·16— (25·13—), Paryż 32·67— (32·50—), Medyolan —·— (25·62—), Praga 15·87½ (15·85—), Budapeszt 0.17¾— (0.17⅞—) Zagrzeb ——— (——), Bukareszt 2·55— (2·50—) **Warszawa 0.0120— (0.0120),** Wiedeń 0.0074¾ (0.0074⅞), Austr. korona stemplow. 0.0075— (0.0075—).

Liczby w nawiasie oznaczają kurs dnia poprzedniego

Kraków. PAT. Giełda zbożowa: Żyto 125—132 tys. Owies 130 tys. Mąka pszenna 362.500—365.000 Mąka żytnia 70 prc. 230 tys. Otręby jęczmienne 47 tys. Tendencya słaba. Dowóz lepszy.

Sprawa podatku przemysłowego.

Warszawa. PAT. Komisya skarbowa pod przewodnictwem posła Osieckiego w dalszym ciągu prowadziła dyskusyę nad projektem ustawy o podatku przemysłowym. Referował poseł Byrka. Do art. 6 pos. Chełmoński zgłosił wniosek, aby handel hurtowny oprocentowano do wysokości 1 prc. a nie 2 prc. jak przewidywał projekt. Wniosek ten upadł. Art. 6 przyjęto z poprawką pos. Frostiga, popartą przez referenta Byrkę, wedle której opodatkowanie dzienników i wydawnictw periodycznych obniża się do 1 prc. Art. 8 o oprocentowaniu handlu wędrownego i agentów handlowych oraz artykuł 9 o opodatkowaniu wolnych zawodów przyjęto bez zmiany. Bez zmiany przyjęto również artykuł o obowiązku wykupywania świadectw i artykuły 11 i 12, określające, co się ma uważać za zakład przemysłowy i artykuł 13 o przedsiębiorstwach górniczych. Przy artykule 14 o prowadzeniu przez przedsiębiorstwa przemysłowe własnych zakładów hurtownych przyjęto poprawkę posła Diamanda i Wierzbickiego, zwalniającą od podatku przemysłowego jeden zakład sprzedaży hurtowej wyrobów danego przedsiębiorstwa. Pozatem na wniosek posła Diamanda skreślono ustęp, zezwalający ministrowi skarbu na samodzielne rozstrzyganie co należy uważać za oddzielny zakład dla sprzedaży hurtowej, przedsiębiorstw przemysłowych. Wreszcie odrzucono poprawkę posła Wierzbickiego, według której przedsiębiorstwa przemysłowe mogłyby bez opłacania podatku przemysłowego utrzymać więcej niż jeden zakład sprzedaży hurtowej. Następne posiedzenie jutro.

O reformę postępowania doraźnego.

Wraszawa. PAT. Komisya prawnicza pod przewodnictwem posła Marka rozpatrywała wniosek posła Prószyńskiego o zmianę ustawy z dnia 26 września 1922 r. o postępowaniu doraźnem w Małopolsce. Wniosek ten żąda, aby dochodzenia w sprawie zbrodni przed sądem doraźnym nie mogły trwać dłużej niż 14 dni, licząc od dnia, w którym sprawca został oddany do dyspozycyi prokuratora. Po dyskusyi i wyjaśnieniach przedstawiciela min. sprawiedliwości referent Manaczyński cofnął wniosek, komisya zaś uchwaliła wezwać ministra sprawiedliwości, aby w najkrótszym czasie przedstawił wnioski co do reformy postępowania doraźnego w całej Polsce.

Sprawa uchodźców.

Warszawa. (Tel. wł. M.) Referat o wniosku Koła żydowskiego w sprawie likwidacyi wysiedlania uchodźców z Rosyi, oddany został posłowi Grünbaumowi. Sprawa jednak wejdzie pod obrady dopiero za trzy tygodnie, łącznie z wnioskiem Chjeny, idotyczącym również sprawy uchodźców.

Echa zamachów ukraińskich w sądzie.

Lwów. (AW.) W tutejszym sądzie okręgowym ukończono śledztwo w sprawie zamachów i sabotaży ukraińskich we Wschodniej Małopolsce z roku 1922. W więzieniu sądu przy ulicy Batorego i w Brygidkach, pozostaje przeszło 100 osób narodowości ukraińskiej, aresztowanych pod zarzutem popełnienia tych zbrodni. Akta sprawy znajdują się w prokuratoryi, która przygotowuje akt oskarżenia. Oskarżenie opiewa w kierunku zbrodni zdrady stanu, morderswa, zamachów morderczych i podpalania. Rozprawa odbędzie się przed trybunałem sądu przysięgłych podczas majowej lub czerwcowej kadencyi.

Do zamknięcia numeru PAT. iczna nie nadesłała nam sprawozdania wczorajszego posiedzenia sejmu — Redakcya.

„Numerus clausus“ na politechnice wiedeńskiej.

Wiedeń. PAT. Kolegium profesorów politechniki wiedeńskiej powzięło uchwałę co do zapisów studentów cudzoziemców, co do których oprócz kwalifikacyi będą miarodajne także przynależność narodowa i wzgląd na położenie gospodarcze. Dla żydowskich studentów z zagranicy będzie obowiązywało postanowienie, że będą mogli się imatrykulować z reguły tylko w takiej ilości, że ogólna liczba kandydatów żydowskich nie przekroczy 10 procent.

Rozporządzenie to wywołało ogromne wzburzenie wśród słuchaczy żydowskich, którzy na dziś zwołali wielkie zgromadzenie. Pisma liberalne oświadczają, że uchwała profesorów techniki sprzeciwia się ustawom zasadniczym.

Strejki w Berlinie.

Berlin. PAT. Wedle doniesień pism oczekiwany jest wybuch w najbliższych dniach licznych strejków w Berlinie na tle zarobkowem zwłaszcza w dziale metalurgicznym. Dziś na konferencyi w ministerstwie pracy omawiano sprawę ewentualnych strejków z przedstawicielami związku przemysłowców. W przemyśle drzewnym i rzeźniczym położenie znacznie się zaostrzyło.

NA ŚWIĘTA

כשר של פסח

Znany ze swej dobroci i jakości

tłuszcz roślinny

„Alima i Rose“

100% tłuszczu

do nabycia dla hurtowników

306 w Reprezentacyi:

Kraków, ul. Tomasza 9, II. p.

Drobne ogłoszenia.

Poszukuje spólnika, fachowca celem założenia fabryki lub handlu. Posiadam duży lokal frontowy i lokal fabryczny na Kazimierzu i odpowiedni kapitał. Zgłosz. pod „Handel“ do Adm. N. Dzien. 181

Poszukuje mężczyzny (izr.) 30-35 lat, majętnego, dla młodej, pięknej i intel. panny z dobrej rodziny, posiadającej umeblowane mieszkanie, któryby mógł wstąpić, jako spólnik do dobrego przedsiębiorstwa. Pisemne zgłoszenia pod „Przyszłość“, Kraków, Skrytka 105. 245

Unieważnia się zgubiony dokument zwolnienia na nazwisko Józef Ryś ur. 1899 r. w Łące p. Rzeszów. 308

Zgubiono 30 stycznia 1923 r. dokumenty wojskowe na nazwisko Eisig Scheuer z Tarnowa ur. w r. 1890 wydane przez komisyę przeglądową w Tarnowie, które unieważnia się. 183

Panna stenografująca znajdzie zaraz stałą posadę w biurze przemysłowem. Oferty z odpisami świadectw pod „Merkur“ do biura „Ruch“ Szczepańska 9. 310

Młoda panienka poszukuje umieszczenia przy intelig. rodzinie z utrzymaniem lub bez. Zgłoszenia pod „D“ do Adm. N. Dzien. 186

Praktykantkę sklepową przyjmie natychmiast firma Feuer, Mikołajska 1. 187

Poszukuje się zdolnej ekspedyentki i modniarki 182

do magazynu mód

Jadwigi Cypes

Kraków, Poselska 20

Najlepszy do użytku w kuchni jest tłuszcz jadalny

194 כשר **„CERES“** כשר

Angielski zakład krawiecki

Kraków, ul. Zielona L. 14

305 wykonuje na sezon wiosenny

ubrania męskie

z materyałów zagranicznych i krajowych, własnych i powierzonych. Zamówienia uskutecznia w najkrótszym czasie i według najnowszych żurnali.

Ceny o 30% niższe niż wszędzie.

Flaszki fasonowe białe, półbiałe, ciemno zielone na likiery, wódki, wina i piwa gładkie i z firmą dostarcza wagonowo bezzwłocznie. Wyłączna sprzedaż kraj. hut szklanych po cenach fabrycznych loko stacya załadowania, a mniejsze ilości ze 98 składów fabrycznych we Lwowie

Dom Handlowy A. Schnee

Lwów, Stanisława 10, I. p.

Jedyna rządowa linia amerikańska do Ameryki i Kanady

udziela bezpłatnie pasażerom informacji i wskazówek, aby umożliwić im prędkie osiągnięcie przed zawieszeniem emigracji numeru rejestracyjnego.

Najbliższe odjazdy:

President Fillmore	14 marca	— 18 kwietnia
President Harding	21 marca	— 28 kwietnia
George Washington	28 marca	— 2 maja
President Roosevelt	4 kwietnia	— 9 maja
President Arthur	11 kwietnia	— 16 maja

UNITED STATES LINES

WARSZAWA Senatorska 28-30 — WILNO Wielka 67 — ŁOMŻA Senatorska 5

LWÓW, Kościuszki 2

Już wyszedł z druku

ZESZYT II.

BIBLII DLA MŁODZIEZY

szkół średnich i powszechnych

Prof. Dra DAWIDA ROSENMANA.

Cena egzemplarza wraz z tekstem biblijnym i słowniczkiem 4000 Mp.
Cena zeszytu I. — 2500 Mp.

Do nabycia w księgarni A. Fausta, Kraków, Krakowska 13.

280 **Dla księgarzy rabat.**

כשר לפסח

Niniejszem podajemy do łask. wiadomości P. T. Odbiorców, iż dostarczamy **prawdziwej cykoryi „Mokka“** כשר לפסח wyrabianej pod stałym nadzorem Rabinatu Radomskiego. Zamówienia skierować do **Radomskiej Fabryki Cykoryi w Radomiu.** 171

NOWO OTWARTY

polsko-austryacki

fabryczny skład artykułów gumowych

„SPIHO“

w Krakowie, Mikołajska 9.

Sprzedaż wyłącznie hurtowna. 134

CUKIERKI LECZNICZE

sosnowo-mentolowe
słodowo-miodowe

KOSMETYKI 149

wody toaletowe, kolońskie, woda po goleniu, wódka francuska, woda leśna, proszek do zębów i t. d.

ESENCYE do domowego wyrobu likierów poleca

„PIENINY“

Podhalańska Fabryka artykułów chem.

w Nowym Sączu.

Ceny konkurencyjne. — Zastępcy miejscowi i podróżujący poszukiwani.

CUKIERNICY!

Różne walce, sztanderki, prasy, etykiety, farby, smaki, syrop, wanalinę, agar-agar i wszystkie przybory dla fabryk cukierków, jakoteż cukierki i czekoladę różnych firm poleca 1447

Tel. 203-85. Tel. 203-85.

SZ. KASSNER, Warszawa, Nalewki Nr. 27

Wystrzegać się falsyfikatów! 34

Żądajcie tylko oryginalne kakao VAN HOUTEN

z powyższą marką fabryczną

C. J. VAN HOUTEN & ZOON, WEESP (Holandya)

Kakao Van Houten przez swą wydajność w użyciu najtańsze.

Generalna reprezentacya: **B. RONES** Warszawa, Śniadeckich 20. Tel. 74-11.

Berson-Kauczuk

Centrala: Kraków, Straszewskiego 2 197

OBCASY GUMOWE I PODESZWY GUMOWE

są trwalsze i tańsze niż skóra. Najlepsza ochrona przeciw wilgoci i zimnie.

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Dr. Ign. Schwarzbart. R. odp. Oryasz Silberbusch. Nową Drukarnią Dziennikową, Orzeszkowej 7.